

Eden vidi konec vojne v Evropi!

Prva ruska armada prodrla do Baltijskega morja in izolirala nemško silo v Estoniji in Latviji. Vse nemške komunikacijske zveze med baltičskimi državami in Vzhodno Prusijo presekane. Ameriške oklopne in pehotne kolone udrle v Bretanijo. Osmo britska armada odbila nemške napade na svoje pozicije pri Florenci. Admiral Nimitz naznanil zdrobitev odpora japonske sile na otoku Tinianu

LONDON, 2. avg.—Zunanji minister Anthony Eden je danes zagotovil parlament, da ne bo sklenjen mir z Nemčijo v prihodnjih sedmih tednih, obenem pa je namignil o možnosti, da se bo sovražnik podal v tem času. Laborit John Lawson je pobjel predlog vlade, naj gre parlament na počitnice do 28. septembra, ker noče, da bi vlada sklenila mir z Nemčijo na svojo pest.

Premier Churchill je tudi izjavil v parlamentu, "da bo vojna v Evropi zaključena z zavezniško zmago prej nego smo pričakovali." On je razkril, da so nemške letalske bombe ubile 4735 ljudi, kar je povzročilo evakuacijo milijona oseb iz Londona.

London, 2. avg.—Prva ruska armada je prodrla do Baltijskega morja in s tem izolirala nemško oboroženo silo okrog 200,000 mož v Estoniji in Latviji. Dve drugi ruski armadi in skupni grupi sta okupirali Kovno, glavno mesto Litve, in zožile jelek obroč okrog Varšave, poljske prestolnice, ki je v plamenih.

Nemška oborožena sila v Estoniji in Latviji je bila izolirana, ko so Rusi okupirali Tukums, železniški center, devet milj južno od Riskega zaliva in 30 milj zapadno od Rige, glavnega mesta Latvije, in prodrli do Baltijskega morja. S tem so presekali zvezo med baltičskimi državami in Vzhodno Prusijo.

Poleg Tukumsa so Rusi zasedli šest drugih železniških križišč in čez sto vasi in naselbin. Uradni komunikacije, objavljen v Moskvi danes jutraj, pravi, da so Rusi presekali vse glavne železniške proge in ceste, ki vodijo iz baltičskih držav v Vzhodno Prusijo.

Koliko nemških vojakov se nahaja v baltičskih državah, ni znano. Sodi se, da skupna nemška sila, ki je v nevarnosti uničenja, šteje 350,000 mož. Vse kaže, da se ne bo izmotala iz pasti. Edina pot begu Nemcev je po morju, toda nobenega upanja ni, da bi se nacistične armade rešile. Premier Stalin je v odredbi dneva naznanil okupacijo Kovna po tretji ruski armadi, zaeno pa je razkril, da je sovjetska sila izvajala nove uspehe v ofenzivi v vseh severnih sektorjih 800 milj dolge fronte.

Rusi so udrili v Prago, predmestje Varšave. Nemci požigajo poslopja, uničujejo mostove ter druge naprave in pripravljajo se za umik iz poljskega glavnega mesta. Armada maršala Konstantina Rokossovskaja je zavojevana v bitkah z Nemci v bližini Varšave. Pričakuje se, da bo mesto kmalu v ruskih rokah. Zavezniški stan v Franciji, 2. avg.—Ameriške oklopne in pehotne kolone so udrle v Bretanijo v štirih krajih. Od okupacije Avranchesa so prodrele petnajst milj daleč.

Četrt nemške oborožene sile se krha pod udarci ameriških kolon. Te so samo včeraj ujele 7812 sovražnikov. Ena ameriška oklopna kolona je prodrla do mesta Pontorsona v Bretaniji, druge pa se vale proti Villedieu-le-Poisseu, Tessa-Sur-Viru in Porsvjo.

Plemenski izgredi v Philadelphiji

Stavka cestnih
železničarjev
paralizirala promet

Philadelphia, Pa., 2. avg.—Plemenski izgredi so nastali v tem mestu in rezultirali v paraliziranju prometa, ko so cestni železničarji zastavkali.

Stavka je sledila, ko je uprava cestne železnice uposila zamorce kot operatorje. V bitkah med belopolci in zamorci je bilo več ranjenih. Prvi spopad se je pričel, ko je grupa zamorcev navallala na voz cestne železnice na križišču in potegnila dva belopolca iz voza. Napadalci so pobegnili, preden je dospela policija do križišča.

Vojaske in civilne avtoritete so uveljavile ukrepe, da ustavi-jo izgrede. Sodnik Harry S. McDevitt, direktor mestnega sveta za civilno obrambo, skuša vzpostaviti red in mir s pomočjo policije.

Cestni promet je bil ustavljen zaradi stavke 6000 cestnih železničarjev in voznikov avtobusov. Ti so člani Unije CIO. Podadmiral Milo F. Draemel, poveljnik četrtega distrikta mornarice v Philadelphiji, je dejal, da je stavka zavrla gradnjo parnikov v ladjedelnih, ker delavci niso mogli priti na delo. Mestne oblasti so preprečevale prodajanje alkoholnih pijač.

Dovoz ameriških letal v Rusijo

Tajne baze ob
zalivu Hudsonu

Edmonton, Alta., Kanada, 2. avg.—Tukajšnji ameriški vojaški krogi so razkrili, da je Amerika poslala Rusiji na podlagi posojilno-najemniškega zakona čez 10,000 bojnih letal vseh vrst od oktobra 1. 1941. Skoro polovica tega števila letal je šlo iz Edmontona v Alasko in od tam v Sibirijo. Samo v prvih štirih mesecih tega leta je Rusija dobila 2200 letal iz Amerike. Prva postaja za ameriška letala, namenjena Rusiji, je v Great Falls, Mont. Od tu jih odvažajo ameriški piloti v Fairbanks, Alasko, kjer jih izroče ruskim pilotom. Naslednja postaja je Nome na zapadnem obrežju centralne Alaske. Med to postajo in Sibirijo je morje v širini 50 milj. Pot od Sibirijske fronte, katero prelete letala, je vojaška tajnost.

Razdalja med Great Fallsom in Edmontonom je okrog 1600 milj. Ta je glavna letalska črta iz Severne Amerike do Daljnega vzhoda in zadnjih vrat ruskim front. Po tej črti je Ameriška začela pošiljati letala Rusiji takoj po japonskem napadu na Pearl Harbor.

Ruske ženske so pripelale mnogo ameriških letal iz Alaske na fronte. V Edmonton prihajajo ruski letalci in so priljubljeni gostje pri športnih prireditvah.

Poveljstvo ameriškega letalskega transporta naglašajo važnost zračne črte med Ameriko in Sibirijo. Ta bo igrala veliko vlogo v letalski transportaciji v povojni dobi.

Amerika ima tajne letalske baze ob zalivu Hudsonu in na bafinaskem ozemlju. Kanadski uradniki bodo obiskali te baze.

Ameriški vojni podtajnik James J. Patterson je prvič razkril, da ima Amerika letalske baze in postajališča ob zalivu Hudsonu, pri zasilanju pred člani senatnega odseka, katerega načeluje senator Truman, v novembru preteklega leta. Takrat je povedal, da so bile baze ustanovljene po sklenitvi dogovora s kanadsko vlado.

MANNERHEIM- NOVAN ZA PRED- SEDNIKA FINSKE

Pogajanja z Rusijo o
sklenitvi premirja

PAKT Z NEMCIJO
RAZVELJAVLJEN

Stockholm, Švedska, 2. avg.—Maršal Carl Gustav Mannerheim, vrhovni poveljnik finske oborožene sile, se je odzval apelu parlamenta, naj prevzame predsedništvo finske republike. Nasledil je Rista Rytija, ki je resigniral.

Kakor po zaključanju prve svetovne vojne, so tudi sedaj Finci izbrali 77 let starega maršala za voditelja, da reši deželo v krizi, ki je nastala kot posledica prodiranja ruskih armad po baltičskih državah. Finska je v nevarnosti popolnega odrezanja od Nemčije, svoje zaveznice. Mannerheim je priznal, da je vojaški položaj kritičen.

Resignacija Rytija je v bistvu razveljavila pogodbe glede vojaške kooperacije z Nemčijo, katero je podpisal pred nekaj tedni, ko se je nemški zunanji minister Joachim von Ribbentrop mudil v Helsinku. Slednji je objubil, da bo Nemčija poslala šest vojaških divizij na pomoč Finaki, da se bo lahko borila proti Rusiji, toda objube ni izpolnil.

Ryši je v pismu pojasnil, da se je odločil za resignacijo, ker je uvidel potrebo osredotočenja civilne in vojaške oblasti v rokah ene osebe in ker se je Finska znašla v kritični in nevarni situaciji. Njegova resignacija je avtomatično uglasila pot obnovi pogajanj glede sklenitve premirja s sovjetsko Rusijo.

Finska ustava določa, da v slučaju resignacije predsednika republike ljudstvo izvoli novega; toda Finska ne more čakati na razpis volitev. Parlament je revidiral ustavo in Mannerheim je bil imenovan za predsednika z dekretom. S tem je parlament legaliziral proceduro.

Premier Edwin Linkomies, ki je pozdravil nemške čete, ki so dospole v Helsinku po podpisu vojaškega pakta, je predložil resolucijo v parlamentu, naj imenuje Mannerheima za predsednika. Vse kaže, da se bo Finska kmalu umaknila iz vojne in sklenila mir z Rusijo.

Nov dogovor med Ameriko in Kanado

Plačilo stroškov
gradnje letališč

Washington, D. C., 2. avg.—Državni department je naznanil sklenitev novega dogovora s Kanado. Na podlagi tega bo Kanada plačala Ameriki \$76,800,000 za letališča, katere je slednja zgradila v Kanadi.

Kanada ne bo plačala Ameriki dodatne vsote \$13,800,000, ki je bila potrošena za zgradnjo začasnih letališč. Večina letališč se nahaja v zapadnih kanadskih provincinah.

Državni tajnik Cordell Hull je objavil deklaracijo predsednika kanadske vlade Kinga, ki pravi med drugim, da vsota \$76,800,000 bo krila vse stroške Amerike v zvezi z zgradnjo letališč. Glavna letališča se nahajajo ob reki Mackenzie, v Minganu, ob zalivu Goose in Edmontonu, provinca Alberta.

Nagrada za prijetje nemškega zarotnika

Cistka v armadi
se nadaljuje

London, 2. avg.—Nacijski režim je razpisal nagrado milijon mark (okrog \$400,000) za prijetje in aretacijo dr. Karla Goerdelerja, bivšega župana v Leipzigu, ki je bil obtožen sodelovanja z zarotniki, ki so nameravali umoriti diktatorja Hitlerja 20. julija in strmoglaviti njegov režim.

Naznanilo o razpisu nagrade je objavila uradna časniška agentura DNB. V Londonu dopelja poročila pravijo, da se čistka v armadi nadaljuje in da je bilo več vojaških častnikov aretiranih.

Goerdeler, ki je bil tudi nacijski komisar v Leipzigu, se skriva, odkar se je puč proti Hitlerjevemu režimu izjalovil. General Otto von Stuelpnagel, vodja zarotnikov, in feldmaršal Ernst von Busch, bivši poveljnik nemške armade v centralnem sektorju vzhodne fronte, sta izvršila samomor. General Franz von Halder, bivši šef policijskega štaba, je pod policijskim nadzorstvom, general Fromm, bivši poveljnik nemških vojaških rezerv, pa je bil ponovno aretiranih.

Poročilo iz Stockholma, Švedska, pravi, da je le protest grupe 34 visokih in Hitlerju lojalnih častnikov preprečil masne aretacije in konfiskacije imetja nemških plemičev in članov njihovih družin.

Levičarsko gibanje v Avstriji

Delavci demonstri-
rajo simpatije
napram Rusom

London, 2. avg.—Poročila, ki prihajajo v glavna mesta nevtralnih držav in švicarskim ter švedskim listom z Dunaja, omenjajo levičarsko gibanje med avstrijskimi delavci. Vest iz avstrijskih virov trdijo, da avstrijsko ljudstvo javno kaže svoje simpatije napram zavezni-ko, zlasti napram sovjetskom in ruskim vojnim ujetnikom.

List Tagepost, ki izhaja v Gradcu, je objavil vest, da so Avstrijci dali zavetje štirim ruskim ujetnikom, ki so pobegnili iz taborišča pri Brucku. Ujetniki so dobili živež od prebivalcev. List je objavil ostro sva-rilo, da bodo oni, ki pomagajo vojnim ujetnikom, strogo kaznovani.

Švedski list Aftontidningen je zadnji teden objavil izjave oseb, ki so prišle iz Avstrije na Švedsko. Te so izjavile, "da je Dunaj danes bolj rdeč nego je bil kdaj prej. Delavci odprto demonstrirajo svoje simpatije napram sovjetski Rusiji."

Poročila pravijo, da je več Avstrijcev dezertiralo iz nemške armade. Ti se skrivajo v koroških in štajerskih hribih in nekateri so navezali stike z jugoslovanskimi partizani. Skupno s partizani so izvršili več napadov na nemške komunikacijske zveze ter razbili več železniških mostov.

Nemci tepeni v bitkah s partizani

London, 2. avg.—Komunike iz glavnega stana maršala Tita, poveljnika jugoslovanske osvobodilne armade, pravi, da je bilo čez 900 nemških častnikov in vojakov ubitih v bitkah s partizani v severni in centralni Dalmaciji. Tito je naznanil okupacijo Kijeva, kraja v dolini ob reki Cetini, in razpršitev nemške vojaške kolone na ozemlju pri reki Zrmanji.

Turčija pretrgala odnošaje z Nemčijo!

Domače vesti

Novi grobovi v Minnesoti

Ely, Minn. — Tukaj je umrla Cecilija Ferderbar, stara 62 let. Na Elyju je živel 40 let in bila je članica društva 20 SNPJ. Zapuška moža, pet sinov (tri pri vojaki) in pet hčera, vsi odrasli, kakor tudi brata in sestra v Ameriki. — V bolnišnici v Evelethu je umrl Joseph Moren iz Gilberta, star 70 let. Poleg žene zapuška štiri poročene hčere, štiri sinove (enega pri vojaki) in 15 vnukov. — V Duluthu je umrl Frank Kerze, rojen l. 1884 v Domske vasi pri Velikih Laščah na Dolenjskem. V Ameriki je bil 54 let, do leta 1915 v Evelethu, potem pa v New Duluthu. Obsa z ženo, katero je zadel mrtvoud, sta bila pripeljana v bolnišnico St. Mary's kjer je on umrl, ona pa še živi.

Iz Clevelanda

Cleveland, — Dne 29. jul. je umrla v bolnišnici na Huron rd. Anna T. Gaffney, rojena Zagore, stara 39 let in doma v Farmingtonu, Mich. V Clevelandu se je mudila na obisku pri svojih bratih in sestrah, nakar je mislila odpotovati v Florido, toda je naglo zbolela in umrla. Rojena je bila v Clevelandu. V Farmingtonu zapuška moža in dva sinova, tretjega v San Franciscu, v Euclidu pa očeta, tri brate in dve sestre. — Žena sargent Edwarda J. Sedlaka je bila obveščena, da se njen mož pogreša od 17. junija, ko se je udeležil bombnega napada nad Nemčijo. Iz Anglije je bil napravljen že 20 misij nad sovražne dežele in služil je v bombniku kot topničar ter bil odlikovan z letalsko medaljo. — Dne 8. julija je bil ranjen v Italiji Pvt. Frank Polis. Služil je pri zdravniškem oddelku in preko morja se nahaja že od febr. 1942. V Italiji se nahaja tudi njegov brat John, s katerim sta se sešla 18. jun. prvič po dveh letih. — Iz bolnišnice se je vrnil Frank Požar iz Euclida.

Nov grob v Ohlu

New Philadelphia, O. — Po dolgi bolezni je umrl Anton Pucel, star 63 let. Stanoval je pri družini Louis Zigmund, 6728 Bayliss ave., Cleveland, O. Doma je bil iz vasi Tinice pri Sotražici, odkoder je prišel v Ameriko pred 38 leti. Pokopan je bil 28. julija na pokopališču Calvary v Clevelandu. Tukaj zapuška svaka Williama Pogratza.

Izmenjava diplo- matov v Moskvi

Napori za zblizanje
s poljsko vlado

Moskva, 2. avg.—Tu je bilo naznanjeno, da sta svet ljudskih komisarjev in poljski odbor za narodno osvoboditev izmenjala reprezentante.

Za reprezentanta sovjetrov je bil imenovan Nikolaj A. Bulgarijan, za reprezentanta poljskega odbora pa Vincent Šimovski.

Naznanilo o izmenjavi reprezentantov je bilo objavljeno po prihodu misije poljske ubežne vlade v Moskvo. To tvori premier Stanislav Mikolajczyk, zunanji minister Tadej Roder in Stanislav Grabski, predsednik poljskega narodnega sveta (parlamentar), v Londonu.

Upanje je, da bo prišlo do zblizanja med poljsko ubežno vlado in sovjetsko Rusijo, čeprav je slednja priznala poljski odbor za narodno osvoboditev kot začasni režim.

Uvod v vojno na strani
zaveznikov

PAPEN DOBIL POTNI
LIST

ANKARA, TURČIJA, 2. avg.—Premier Sukru Saracoglu je naznanil v parlamentu, ki se je danes sesel v izrednem sešedanju, da je Turčija pretrgala diplomatske in ekonomske odnošaje z nacistično Nemčijo. Odločitev stoji v veljavo popolnoma.

Turčija je s tem storila korak, ki je po mnenju poučenih krogov uvod v vojno proti Nemčiji na strani Združenih narodov. Zatemnevanje turških mest na obrežjih ob Črnem in Sredozemskem morju je bilo že odredeno.

Predsednik İsmet İnönü in nemški poslanik Franz von Papen sta se včeraj sestala. To je bil zadnji sestanek med njima. Danes je Papen dobil potni list in ukaz, da morajo on in člani njegovega štaba takoj zapustiti Turčijo.

Saracoglu je dejal, da je Velika Britanija v soglasju z Ameriko in sovjetsko Rusijo pozvala Turčijo, "naj v mejah našega dogovora vzajemne pomoči pretrga diplomatske in ekonomske odnošaje z Nemčijo."

London, 2. avg.—Premier Winston Churchill je danes izjavil, da bo Velika Britanija pomagala Turčiji, če jo bo Nemčija napadla zaradi pretrganja diplomatskih in ekonomskih odnošajev.

Washington, D. C., 2. avg.—Predsednik İsmet İnönü in člani turške vlade so izpolnili objubo, dano Združenim narodom, s prelomom odnošajev z Nemčijo. Gotovo je, da bo Turčija stopila v vojno in si s tem zagotovila reprezentacijo na mirovni konferenci, ki se bo vršila po zaključanju sovražnosti.

Odločitev glede akcije Turčije je padla že v poletju preteklega leta, toda to dejstvo je bilo šele zdaj razkrito. Nemčija se je motila v svojih ugibanjih o turških in zavezniških namelih. Konfuzija je bila uspešno sredstvo v rokah zaveznikov.

Povečanje produkcije umetnega kavčuka

Washington, D. C., 2. avg.—W. Dewey, načelnik divizije za kavčuk v odboru za vojno produkcijo, je naznanil potrošnjo \$30,000,000 za gradnjo novih tovarn in izboljšanje onih, ki izdelujejo umetni kavčuk. Deset milijonov dolarjev bo šlo za konstrukcijo tovarn, ki bodo izdelovale umetni kavčuk iz snovi "butadiene". Ta snov tvori tri četrtine surovega materiala, ki se rabi pri izdelovanju umetnega kavčuka. Dewey je napovedal, da se bo produkcija umetnega kavčuka povečala za 30 odstotkov v tem letu v primeri s produkcijo preteklega leta.

Alžir naznanil smrt maršala Rommela

Alžir, Alžerija, 2. avgusta.—Francoski narodni odbor je naznanil, da je maršal Erwin Rommel, poveljnik nemške sile v Franciji, podlegel poškodbam, katere je dobil, ko so zavezniški letalci vrgli bombe na avtomobil, v katerem se je nahajal. Naznanilo bazira na vesti, katero je odbor dobil iz francoskih podatnih virov.

Peto vojno posojilo podpisano

Washington, D. C., 2. avg.—Federalni zakladni tajnik Morgenthau je naznanil, da je bilo peto vojno posojilo podpisano. Nakup vojnih bonдов predstavlja vsoto \$20,639,000,000, kar je \$4,639,000,000 več kot je določala kvota posojila.

MIHAIL ARCIBAŠEV

SANIN

Poslovenil Stano Kračevac

(Nadaljevanje)

Karsavina je pritekla k vratcem in se ustavila. Sreč ji je utripalo, obraz ji je žarel. Krepko je pritisnila roko pod nemirne, lepe prsi in se za hip naslonila ob steno.

Potem je odprla oči, zagonetno pogledala naokrog, lahko vzdihnila, privzdignila črno krilo in hitrih, mladih nog stekla po stezi h gostilnici ter že od daleč zvonko zavpila starijavi, temni teti, ki je v pričakovanju sedela pri stopnicah: "Tukaj sem, tetica, tukaj!"

XXXVII.

Začetkom se je v daljavi stemnilo, nato je v megli postala reka motna; daleč spodaj na zelenih travnikih se je čulo rezgetanje konj in zasvetili so se pastirski ognji.

Jurij je pa ves čas sedel na klancu in čakal ter mehanično štel grmade po travnikih.

"Ena, dve, tri ... ne, še tam ... čisto na obzorju, komaj vidna ... Kakor zvezdica! ... Saj tam sede zdaj veliki ljudje, kmetje, ki so odšli v noč, kuhajo krompir, govorijo ... Grmada veselo gori, plapolja, trešči in sliči se, kakor hrskajo konji ... Od tu je pa čisto kot iskrica ... zdajpazdaj bo ugasnilo!"

Težko mu je bilo sploh na kaj misliti, kakor da ne bi od zvonjenja zmagujoče sreče stihali lastnih misli. Sedel je dolgo in čutil, kako se nabira v njegovem telesu prožnost in moč, kakor da bi se pripravljalo za nekaj, o čemer ni bilo mogoče zavestno misliti. Še vedno je čutil svoj prvi dotik z mladim, takrat še po tankem blagu skritim telesom in z napol odprtimi, svežimi ustmi. Od časa do časa si je rekel s strahom:

Sreč mu je podhrtevalo in zastajalo, telo se je pa vedno bolj in bolj bočilo in postajalo močno, sveže in pogumno.

Tako je sedel na obronku poln golega pričakovanja in se nezavestno zatopil v daljše rezgetanje konj, glasove gosti za reko in še v tisoč nerazumljivih, večernih, gozdnih glasov, ki so čudno drhteli visoko nad zemljo.

Ko je pa začel neenakomerne, hitre korake in šumenje obleke, je spoznal, ne da bi se obrnil, da je to ona. Ves se je stresel prežet po ljubezni, žalji in strahu pred ugodnim trenutkom.

Karsavina je prišla in se ustavila. Jurij je slisal njeno zasoplo dihanje. Hipoma je pa začutil radostno gotovost, da bo napravil vse, kar je treba; hipoma se je obrnil, jo z nenadno drznostjo in močjo prijel na roke in dršč po travi jo je ponesel navzdol.

"Padla bova!" je zašepetala vsa zasopla od sreče in sramu.

Zopet je Jurij atikal v rokah njeno telo in ona se mu je zdela zdaj velika in sijajna kot ženska, zdaj pa drobna in krhka kot majhna deklica. Skozi obleko je začutila njegova roka njene noge in Jurij se je celo prestrašil ob zavesti, da se dotika njenih nog.

Spodaj pod drevjem je bil mrak in samo zgoraj čez rob klanca, ki je prirezal svetlo nebo, je padala bela, somračna svetloba. Jurij je spustil dekle na travo in se usedel; ker je bilo zelo strmo, sta nehoti ležala eden zraven drugega. Pri bledi svetlobi je Jurij njeno vroča, nežna ustna in jih začel mučiti z dolgimi, vsiljivimi poljubi, ki so začeli žgati njuni stiskajoči se telesi kot razbeljeno železo.

Bil je trenutek popolne blaznosti, kjer je vladala sama oblastna, živalska moč. Karsavina se ni protivila in je samo drhtela, ko se je Jurijeva roka plašno in drzno dotaknila njenih nog, kakor se jih ni dotaknil še nihče.

"Ali me ljubiš?" je pretrgano vprašala in še-

pet njenih v temi nevidnih ustnih je bil čuden kot lahek, tajinstven gozdni glas.

Hipoma se je pa Jurij z grozoto vprašal:

"Kaj delam?"

Ledena jasnost se je dotaknila njegovih vročih možgan in vse je hipoma postalo prazno, blede in svetlo kot zimski dan, ki v njem ni več ne življenja ne moči.

Ona je napol odprla oči, ki so postale bele, in se z medlim, nemirnim vprašanjem iztegnila k njemu. Nenadoma je pa tudi ona hitro in debelo pogledala, videla njegov obraz in sebe; vsa je vzplamtela od neznosnega sramu, hitro spustila krilo na noge in se usedla.

Mučen vrtnec čuvstev se je polastil Jurija: Nemogoče se mu zadelo, da bi se ustavil, kakor da bi bilo to smešno in zoprno. Zmeden in nelepo je skušal nadaljevati, hotel se je zopet polastiti in jo vreči na tla, toda ona se je prav tako zmeden in nelepo branila. Kratko in onemogoče ruvanje, ki je navdajalo Jurija z grozno, brezupno zavestjo, da je ta položaj sramoten in smešen, zopet in nespodoben, je bilo že v resnici smešno in ogabno. Ves zmeden jo je zopet pustil in kakor nalašč v prav tistem hipu, ko so ji omagale moči in bi bila pripravljena vdati se.

Nastopil je brezupen, težak molk, potem je pa Jurij nenadoma izpregovoril:

"Oprostite mi ... jaz sem znorel ..."

Ona je zadihala hitreje, on je pa razumel, da ni bilo treba reči tega, da je to žaljivo. Pot ga je oblihl po celem oslabelem telesu in zopet je njegov jezik skoraj proti volji zamrmral nekaj o tem, kar je on danes videl, potem o svojih čustvih napram njej, potem o tistih svojih mislih in dvomih, ki jih je bil vedno poln in ki so čisto izvalili njega, da je izvalil tudi njo. Toda vse je bilo zdaj nekako nerodno, prisiljeno, brez življenja; glas mu je donel napačno in končalo je Jurij obmolnil ter nenadoma začutil eno samo željo, da bi ona odšla in da bi na kakšen koli način vsaj za nekaj časa prenehal ta neznosni, smešni položaj.

Najbrž je ona to začutila ali je pa doživljala isto, ker je za trenutek pridržala sapo in boječe in prospeče zašepetala:

"Nimam več časa ... Jaz grem ..."

"Kaj naj storim, kaj naj storim?" se je vpraševal Jurij in celo telo mu je postalo mrzlo.

Vstala sta in nista gledala drug drugega. Z zadnjim naporom, da bi vrnil prejšnje, jo je Jurij vabil ob se. Hipoma se je pa v njej zopet zbudila nekaj mizerijskega. Kakor da bi se čutila močnejšo od njega, se je dekle nežno stisnilo k njemu in se mu nasmešnilo naravnost v oči z vzpodbujajočim, milim smehljajem.

"Na svidenje ... pridi jutri k meni!"

Poljubila ga je tako nežno, tako krepko, da se je Juriju onemogoče zavrtelo v glavi in dušo mu je ogrelo nekaj spoštovanju do nje podobnega.

Ko je odšla, je Jurij še dolgo prisluškoval njenim korakom; nato je poiskal svojo čepico, polno listja in zemlje, jo stresel in se pokril. Nato se je spustil navzdol ter šel v gostinjo; pri tem se je daleč naokrog izognil tiste steze, po kateri bi imela priti Karsavina.

"Pa res," si je mislil, ki je korakal v temi, "ali bi bilo res treba omadeževati to čisto dekle ... na vsak način končati tako, kakor bi bil storil vsak banalnež na mojem mestu? ... Bog ž njo ... Pa kako je to umazano! Nenadoma, skoro brez besed, kot zverina!" je mislil z zoprnim čuvstvom o tem, kar ga je še pred kratkim navdajalo s tako srečo in močjo.

(Dalje prihodnjič.)

A FAT CHANCE TO SURVIVE UNARMED

This cellophane cape, worn by Pfc. Ruth Baldon of Davenport, Ia., is a protection against chemical liquids released in battle. Designed for battlefield wear, the cape is folded into a light, compact package that service men can open and put on in five seconds flat. Used household fat salvaged by American housewives is required in the manufacture of cellophane, one of the new, indispensable products widely used in modern warfare.

rekovali. Rojstvo otroka je pomnilo višek skandala. S strupeno hudobnostjo so čakali na konec vojne, ko se povrne mož, ki, so vedeli, da je nasilen. S premirjem je prišlo največje razočaranje: nesramnica ni poslala nazaj svojega Frica.

Nekega dne je prišel Loutre, ne da bi prej kaj sporočil. Toda dva in petdeset mesecev v ujetniškem taborišču je spremenilo korenjaka v upadlega in lenega prebolevnika, ki mu ni bilo za drugo, kakor da se do siteda najje in da udobno živi. Videl je, da se je žena zredila in obogatelja, da je hila vsa prenovljena, hrana obilna in da cvete trgovina; in v zibelki, ki jo je spletel iz vrčja Frice sam, ljubička, zdravega otroka. V svoji toposi je gledal vse to brez jeze; pod nizkim čelom je tehtal za in proti, toda predvsem za.

"Ne delaj neumnosti," mu je rekla žena: "Če hočeš samemu sebi dobro, delaj z nama: Fric te bo izučil v obrti."

Loutre ni nič odgovoril; po nekaj dnevih počitka se je pomiril in začel svojo učno dobo.

V resnici vodi žena posle. Račun v banki je ostal na njeno ime. Ako govori o svojem možu in Bavarcu, pravi "moja fanta" kakor kak kaplar.

V vsaki od obeh sob v hiši je velika postelja. Gospa Loutre spi v eni in njen sin v drugi. In ljudje niso nikdar mogli izvedeti, kdo od obeh "fantov" deli posteljo z otrokom, niti, če jo vedno isti.

"Pokrepčajte se malo, gospod Joigneau," pravi gospa Loutre. Njen kmečki obraz je miren, malo trd. Na mizo postavi rosen vrč in natoči tri kozarce penete se pijače. "Fric mi napravi to iz jagod in jerebikovca, ki zavro v medu."

Soba ni podobna nobeni drugi v vasi. Joigneau si nikdar ne upa spustiti psov v njo. Pohištvo in parketna tla se svetijo kot vosek. Zavese iz konoplje blaže sončno svetlobo. Skatljje iz pisano pobaryanih letov kra-

di ... Bomo videli, če je vredno."

"Razumem," pravi Joigneau in si oprta torbo.

Gospa Loutre se je ustavila za vrati. Njen obraz je bolj trd kakor malo prej. Prodirljivo pogleda poštarja:

"Torej, mi računamo na vas, kajne, gospod Joigneau? ... Nate majhno, srčkano melono, sam sladkor je je, h kosilu vaše gospe."

13. Stara belgijska begunka—Mala ciganka—Mauricotte

Belgijska vstajata vedno pred kurami; toda treba je nekaj ur, da sta oba na nogah. Stara se prva dvigne. Vsa je kruljava in dolgo časa vzdihuje, preden se zravna. Po vsakem gibu se odahne in oblači nogavice in spodnje krilo.

Belgijec opazuje s postelje. Rad bi pomagal. Toda on je še bolj potreben pomoči kakor ona. Ko je ona napravljena, mu odgrne odejo in potegne z rjuh težke noge svojega moža. Potem stopi za posteljo, se upre s petami ob nogo postelje in medtem ko se stari trdno oprime vrvi, ki visi s stropa, se mu upre ona z rokama v hrbet in ga na vso moč odrija. "Ho-ruk! Ho-ruk!" se vzpodbujata. Prsi starega se napenjajo in upadajo. To se mnogokrat ponovi. Ona se razjezi, ga zmerja, da je brez srca, sebičnež; včasih še joče iz obupa. Končno se on zravna, se zagauga in postavi na noge. Stojč pokonci na bosih nogah je z ikastimi koleno, zakrivljenim nosom in z brado, ki moli naprej kot podplat coklje, podoben pajacu. Najhujše je vendar opravljeno. Oprt na palico, gre k zidu in se nasloni nanj. Tedaj sede ona pred njega, da mu objuže čevlje in obleče hlače. On se ji zahvaljuje s tem, da jo s hrpavo roko boža po tilniku.

Držeč se drug drugega, stopicata z drobnimi koraki na prosto in se tam ustavita. Dan se

Moški molče sedijo za mizo. "Malo uslugo nam boš napravil, Joigneau," pravi Loutre. Radi ostrih oči in nosa, ki je zakrivljen kot kljun, se zdi bolj zvit, kakor je. "Gre za Frica. Hočemo ga 'nacionalizirati'."

Bavarec, ki ima svojo Kristusovo glavo nagnjeno na ramo, ima oči uprte v parketna tla.

"Kaj?" prav Loutre, kot da bi se Joigneau kaj začudil. "Zakaj pa ne; to je najbolje za vse." Napravi požirek, se oddahne in nadaljuje: "Ne vem pa, kako se to napravi. Treba bi bilo, da ti govoriš z županom, da bo stvar čim prej urejena."

Joigneau čuti, kako sta uprla svoje poglede vanj; Fric s kovinasto-svetlimi in Loutre s svojimi modrimi, jasnimi očmi.

"In takoj ti povem, Joigneau," povzame spet Loutre besedo. "Čas, ki ga boš izgubil za to, ne bo izgubljen za te. Žena je iste ga mnenja. Prijaznost je prijaznost. In denar je denar."

"Ne govori o tem," pravi poštar. "Fric je človek, ki ga spoštujem. Bom govoril z županom, če hočeš. Samo to ti rečem: nacionalizacija, danes, to bo mnogo stalo."

"Misliš?"

"Po mojem že."

Fric spet upre oči v tla in se z dolgimi, košenimi prsti nerodno boža po svojem okubljenem ptičjem vratu. Loutre se s povešenim pogledom igra trenutek s praznim kozarcem. Potem vstane:

"V tem slučaju, veš, je treba najprej izvedeti za ceno. To si je žena vtepla v glavo. Poizve-

prične. Belgijca živita na dvo-

rišču.

(Dalje prihodnjič.)

WHERE THE FUEL GOES

AN ARMY TRANSPORT burns 35,000 gallons of fuel a day.

Razni mali oglasi

DVE STAN. ZIDANA HIŠA. Gorka voda gorkota. Dve kari garaža. Se dobi takoj. 5310 W. Altgeld.

1½ NADST. BUNGALOW. Rume-na opeka, 6 sob. Dopolit garaža. Zaprt port. Nova peč, hladilnica. Venetian blinds in linoleum. 3854 N. Bernard.

133 AKROV DAIRY FARMA—40 milj severno od Chicaga; dva domova (za lastnika in najemnika). 20 akrov lesa. \$18,000; takoj plačate \$8,000, ostalo 15 let s 4½% obresti. Louis I. Behm, Grays Lake, Illinois. Phone 5151.

TEŽAKI-KONSTRUKCIJNO DELO. \$1.10 na uro. Čas in pol za nad urno delo. Phone Midway 0391.

NOW'S THE TIME FOLKS. DON'T DELAY—BUY THAT EXTRA BOND TODAY!

I'M BUYING A BOND!

ME TOO!

TISKARNA S.N.P.J.

prejema vsa tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, častike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO SNPJ. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2857-58 S. Lawndale Avenue . . . Chicago 23, Illinois TEL. ROCKWELL 4804

TAKI SO LJUDJE

Roman s francoskega podešlja

Roger Martin Du Gard, poslovenil C. Peletin

(Se nadaljuje.)

Gospodična Massot je za dolge mesece izgubila duševni mir: proti svoji volji je morala misliti na to, preden je zaspala. Pet ali šest let je že minilo od tega, toda nikdar več ne gre po tisti stezi.

12. Vrtinar Loutre

Loutrovi imajo hišo ob robu močvirja. Tam je vedno nekoliko manj vroče kakor drugod. Vrtinarjeva hiša je prijazna in v dobrem stanju: Fric ob nedeljah popravlja streho, na novo posilja oknice in dela živo poslikane mlinčke, ki se ob najmanjši sapi vrte na vseh drogovih ograje.

Joigneau sune vrata.

"Dober dan, mali!"

Pod lopo sedi mlad fant med kupi kofar in z vrbovimi šabimi popravlja in privezuje pokrove. Stopi na sonce, se skloni, da pobozja prepelčarja, in zakliče s svežim glasom:

"Mama!"

Od sonca ožgana polt daje njegovim očem bistrost studenca in svetli, nakodrani lasje se zde skoro beli.

"Stopite v sobo, gospod Joigneau," pravi gospa Loutre, ki se je pravkar prikazala na pragu. "Moški hočejo z vami nekaj govoriti. Pojdi jih iskat, Eri!"

Z gibčnim skokom preskoči fant ograjo in steče. Razdeljen na majhne pravokotnike, obdane z vodnimi jarki, ki se leskečejo v soncu, se razteza vrt do močvirja; daleč se vidita dve postavi, druga ob drugi, v belih srajcah; da pride do njih, preskoči fant z obema nogama naenkrat zvončaste melone, ki so podobne rožičem, postavljenim v eno vrsto.

Pred vojno sta bila Loutra brez otrok, imela sta nekaj pašnikov, na katerih sta s trudom

redila nekaj krav, da sta prodajala mleko v mesto. Žena je poddevala to podrtijo in nekaj hektarjev močvirja.

Prišla je vojna. Že prve tedne je pisal Loutre iz Nemčije, da je "odpravljen" z vsem svojim oddelkom. Gospa Loutre si je morala sama pomagati. Živina je šla dobro v denar. Redila jo je zatorej nekaj več. Za pomoč je na prošnjo dobila nemškega vojnega ujetnika.

Fric je preživel vso mladost na Bavarskem pri nekem vrtinarju. Podjeten in deloven, kakor je bil, je takoj videl, kaj se da napraviti iz teh močvirnatih globeli. Med posmehom sosedov je izkopal jarke, spjel po njih vodo, izsuševal zemljo, izkoristil obronke in s pomočjo majhnih zatvornik na lopate napravil prav svojevrsten sistem namakanja. Gospa Loutre je delala ob njegovi strani kot možki. V dveh letih sta spremenila močvirnate travnike v rodovitno zemljo in gospa Loutre, ki je pohlepna po zaslužku, je našla tržišče, da je začela gojiti zelenjavo.

V vasi se ni nihče več smejal: v sovrastvu in zavisti so gledali, kako napreduje podjetje, in se maščevali s tem, da so ju ob-

Drevo svobode, na katerem je zrastel sad raznih predsodkov in sovražstva . . .